

ZAKON

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU SRBIJE I CRNE GORE I REPUBLIKE MAĐARSKE O ZAŠTITI PRAVA MAĐARSKE NACIONALNE MANJINE KOJA ŽIVI U SRBIJI I CRNOJ GORI I SRPSKE NACIONALNE MANJINE KOJA ŽIVI U REPUBLICI MAĐARSKOJ

("Sl. list SCG - Međunarodni ugovori", br. 14/2004)

ČLAN 1

Ratifikuje se Sporazum između Srbije i Crne Gore i Republike Mađarske o zaštiti prava mađarske nacionalne manjine koja živi u Srbiji i Crnoj Gori i srpske nacionalne manjine koja živi u Republici Mađarskoj, potpisan 21. oktobra 2003. godine u Budimpešti, u originalu na srpskom, mađarskom i engleskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Sporazuma u originalu na srpskom jeziku glasi:

SPORAZUM IZMEĐU SRBIJE I CRNE GORE I REPUBLIKE MAĐARSKE O ZAŠTITI PRAVA MAĐARSKE NACIONALNE MANJINE KOJA ŽIVI U SRBIJI I CRNOJ GORI I SRPSKE NACIONALNE MANJINE KOJA ŽIVI U REPUBLICI MAĐARSKOJ

Srbija i Crna Gora i Republika Mađarska (u daljem tekstu "Ugovorne strane"),

- priznajući da nacionalne manjine predstavljaju integralni deo društva i države u kojima žive i da obogaćuju njihovu materijalnu i duhovnu kulturu,

- naglašavajući da zaštita nacionalnih manjina i prava njihovih pripadnika čini bitnu komponentu kako međunarodne zaštite ljudskih prava, tako i međunarodne saradnje, i da je opravdano nastojanje matične države da u granicama međunarodnog prava podrži nacionalnu manjinu,

- uverene da je potpuna društvena integracija nacionalnih manjina moguća samo kroz očuvanje etničkog, jezičkog, kulturnog i verskog identiteta njihovih zajednica,

- rukovođene namerom da osiguraju najviši nivo pravne zaštite za mađarsku manjinu koja živi u Srbiji i Crnoj Gori i srpsku manjinu koja živi u Republici Mađarskoj i da stvore okolnosti pogodne za očuvanje i razvoj njihovog nacionalnog identiteta,

- svesne da njihova saradnja u oblasti zaštite manjinskih prava i unapređivanja položaja manjina doprinosi jačanju dobrosusedstva, uzajamnog razumevanja, prijateljstva i poverenja, a samim tim i učvršćivanju međunarodne bezbednosti i stabilnosti,
- poštujući principe i odredbe međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima i o zaštiti manjina, sa posebnim osvrtom na sledeće:
 - Povelja Ujedinjenih nacija,
 - Univerzalna deklaracija o pravima čoveka;
 - Konvencija UNESCO o borbi protiv diskriminacije u oblasti prosvete;
 - Međunarodna konvencija o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije;
 - Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima;
 - Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima;
 - Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima deteta;
 - Deklaracija Generalne skupštine UN o uklanjanju svih oblika netolerancije i diskriminacije zasnovanih na religiji i uverenjima;
 - Deklaracija Generalne skupštine UN o pravima pripadnika nacionalnih ili etničkih, verskih ili jezičkih manjina;
 - Deklaracije i preporuke izražene u okviru procesa KEBS-a, odnosno OEBS-a, kao što su Završni dokument Konferencije KEBS-a o ljudskoj dimenziji (Kopenhagen, 1990), Helsinški dokument KEBS-a (1992) i Povelja OEBS-a o evropskoj bezbednosti (Istambul 1999);
 - Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Evropska konvencija o ljudskim pravima);
 - Evropska Povelja Saveta Evrope o regionalnim ili manjinskim jezicima;
 - Okvirna konvencija Saveta Evrope za zaštitu nacionalnih manjina sporazumele su se o sledećem:

Član 1

Ugovorne strane su saglasne da obezbede za mađarsku nacionalnu manjinu koja živi u Srbiji i Crnoj Gori i za srpsku manjinu koja živi u Republici Mađarskoj (u daljem tekstu: "nacionalne manjine") očuvanje i razvoj njihovog nacionalnog, jezičkog, kulturnog i verskog identiteta prema principima i odredbama zaključenim u navedenim dokumentima OUN-a, KEBS/OEBS-a i Saveta Evrope.

Član 2

- 1) Pripadnost nacionalnoj manjini je slobodan lični izbor. Niko ne može trpeti negativne posledice zbog nacionalnog opredeljenja, odnosno zbog ostvarivanja prava koja mu na toj osnovi pripadaju. Svi oblici diskriminacije zasnovani na nacionalnoj osnovi su zabranjeni.
- 2) Ugovorne strane pripadnicima nacionalnih manjina obezbeđuju ravnopravnost pred zakonom i jednaku pravnu zaštitu.
- 3) Ugovorne strane će preduzimati odgovarajuće mere u oblasti ekonomskog, društvenog, političkog i kulturnog života kako bi obezbedile jednake mogućnosti pripadnicima nacionalnih manjina. Pri tome će obratiti posebnu pažnju na specifične potrebe nacionalnih manjina. Takve mere ne mogu se smatrati diskriminatorским u odnosu na ostale građane.
- 4) Prava utvrđena ovim Sporazumom podjednako pripadaju nacionalnim manjinama. Ugovorne strane uviđaju da način ostvarivanja ovih prava može zavisiti od brojnosti manjine o kojoj je reč, s tim da se suština tih prava ne sme ograničiti.
- 5) Ugovorne strane će se uzdržavati od politike i mera koje imaju za cilj asimilaciju pripadnika nacionalnih manjina i štitiće takve osobe od svakog akta usmerenog na asimilaciju. One će se uzdržavati od mera koje menjaju odnos stanovništva u oblastima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina, a koje sprečavaju ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina.
- 6) Ugovorne strane se obavezuju da neće menjati upravne i izborne jedinice na nivou države i lokalne samouprave sa namerom da nacionalne manjine dovedu u nepovoljan položaj.

Član 3

- 1) Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo, kako pojedinačno, tako i zajedno sa drugim članovima svoje grupe, da slobodno izražavaju, čuvaju i razvijaju svoj etnički, kulturni, jezički i verski identitet.
- 2) Ugovorne strane posvećuju posebnu pažnju zadovoljavanju obrazovnih, kulturnih, informativnih i verskih potreba nacionalnih manjina. One obezbeđuju uslove neophodne za funkcionisanje manjinskih samouprava i drugih manjinskih institucija, organizacija i fondacija, podstiču i osnivanje manjinskih obrazovnih, informativnih i kulturnih centara. Ugovorne strane pružaju pomoć u dostavljanju, takvim manjinskim samoupravama, fondacijama i udruženjima građana, na nekomercijalnoj osnovi, knjiga, časopisa, umetničkih publikacija, audiovizuelnih materijala oslobođenih carina i drugih dažbina, pomažu nezavisnu izdavačku delatnost nacionalnih manjina, gostovanja njihovih profesionalnih i amaterskih trupa i organizaciju svih kulturno-umetničkih manifestacija koje imaju za cilj obogaćivanje kulture i identiteta nacionalnih manjina.
- 3) Ugovorne strane sarađuju na zaštiti istorijskih zgrada i kulturne baštine vezane za kulturu i istoriju nacionalnih manjina. Ugovorne strane stvaraju uslove neophodne da bi nacionalne manjine sačuvale svoje materijalne i arhitektonske spomenike i druga umetnička dela koja su deo njihove kulturne baštine i tradicije. Predstavnici manjinskih

samouprava i drugih manjinskih organizacija učestvuju u formulisanju programa za zaštitu i očuvanje kulturne baštine manjina.

4) Ugovorne strane priznaju pravo pripadnicima nacionalnih manjina da se slobodno izjasne o svojoj veri i da nju nesmetano ispovedaju i omogućavaju pribavljanje, posedovanje i korišćenje verskih materijala i osnivanje verskih institucija, organizacija i udruženja. Ugovorne strane poštuju pravo nacionalnih manjina da ispovedaju veru i sprovede aktivnosti verskog obrazovanja na svom maternjem jeziku i pružaju im u tome podršku. U skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvima i na ravnopravnoj osnovi sa statusom drugih crkava na njihovim teritorijama, Ugovorne strane će rešiti pravni status crkvenih zajednica nacionalnih manjina i omogućiti im dolazak i odlazak sveštenika na službu.

Član 4

1) Ugovorne strane obezbeđuju pripadnicima nacionalnih manjina institucionalizovano obrazovanje na maternjem jeziku i nastavu maternjeg jezika nacionalnih manjina na svim obrazovnim nivoima. Ugovorne strane obezbeđuju rad predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i institucija visokog obrazovanja u kojima se predaje na maternjem jeziku nacionalnih manjina i pružaju podršku osnivanju takvih institucija. Primena ovih prava regulisana je nacionalnim zakonodavstvom ugovornih strana.

2) Radi ostvarivanja ciljeva navedenih u stavu (1) ovog člana, Ugovorne strane omogućavaju i podstiču rad državnih, verskih i privatnih obrazovnih institucija u kojima se nastava može organizovati u celini na maternjem jeziku, dvojezično ili kao negovanje maternjeg jezika nacionalne manjine.

3) Ugovorne strane podržavaju inicijative manjinskih organizacija, verskih zajednica i roditelja čiji je cilj nastava na maternjem jeziku.

4) Ugovorne strane pružaju podršku radu fakulteta i jezičkih odseka na kojima se predaje maternji jezik nacionalnih manjina.

5) Ugovorne strane podržavaju zapošljavanje prosvetnih radnika iz redova nacionalne manjine u obrazovnim institucijama u kojima se nastava odvija na maternjem jeziku nacionalne manjine. Ugovornice će manjinama omogućiti korišćenje državnih stipendija i stipendija fondacija za obrazovanje, profesionalnu obuku i postdiplomsko školovanje, naročito za obuku nastavnika i teologa. One će omogućiti organizaciju kurseva za profesionalnu obuku za nastavno osoblje nacionalnih manjina u obe zemlje.

6) Ugovorne strane podržavaju međusobnu razmenu studenata i predavača i obezbeđuju uslove za njihovu profesionalnu obuku, odnosno posle diplomsko školovanje.

7) Ugovorne strane omogućavaju da se u slučaju nedovoljnog broja predavača na maternjem jeziku nacionalne manjine, prosvetni radnici angažuju iz matične zemlje. Uslove njihovog angažovanja će Ugovorne strane zajednički utvrditi.

8) Ugovorne strane pružaju podršku, na svim nivoima manjinskog obrazovanja, nastavi jezika, kulture i istorije nacionalne manjine i njene matične države i pomažu u nabavljanju knjiga i nastavnog materijala za ove svrhe.

9) Ugovorne strane podstiču širenje znanja i podučavanje o istoriji i kulturi nacionalnih manjina među većinskim stanovništvom.

Član 5

1) Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo, kako pojedinačno tako i zajedno sa drugim članovima svoje grupe, da slobodno, bez ikakvih ograničenja koriste svoj maternji jezik, u usmenoj i u pismenoj komunikaciji, privatno i javno.

2) Ugovorne strane preuzimaju obavezu da u nacionalnom zakonodavstvu priznaju pravo pripadnicima nacionalnih manjina da koriste svoje lično i porodično ime na svom maternjem jeziku i pismu u svojim javnim ispravama, u službenoj evidenciji i zbirkama ličnih podataka. Izdavanje ličnih isprava pripadnika nacionalnih manjina na njihovom maternjem jeziku uređuje se propisima Ugovornih strana.

3) Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, u mestima gde su tradicionalno ili u velikom broju naseljeni, da koriste svoj maternji jezik u postupcima pred službenim organima - uključujući i postupke pred organima državne uprave i pred sudovima. U ovim postupcima, pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo da na maternjem jeziku dobijaju informacije u najkraćem mogućem roku, ako je potrebno, i uz pomoć besplatnih usluga prevodioca.

4) Organi manjinske samouprave imaju pravo da vode svoje poslove i na svom maternjem jeziku.

5) U oblastima koje su u značajnom broju naseljene nacionalnim manjinama ili u mestima od posebnog kulturnog značaja za njih, Ugovorne strane, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvima, omogućavaju isticanje imena naselja, ulica i drugih javnih objekata, kao i topografskih podataka, natpisa i informacija na javnim mestima, na maternjem jeziku nacionalnih manjina i prema njegovom pravopisu. Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo da javno ističu table sa imenima preduzeća, natpise i druge informacije privatne prirode na svom maternjem jeziku.

Član 6

1) Ugovorne strane priznaju pravo nacionalnih manjina na pristup sredstvima javnog informisanja i na osnivanje i vođenje sopstvenih sredstava javnog informisanja.

2) Ugovorne strane priznaju pravo nacionalnih manjina da imaju pristup informacijama na svom maternjem jeziku u štampi, na radiju, televiziji i drugim elektronskim sredstvima javnog informisanja.

3) U skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvima, Ugovorne strane će:

- omogućiti proizvodnju i redovno emitovanje programa na maternjem jeziku na radiju ili televiziji u odgovarajućoj dužini i terminu i uzimajući u obzir teritorijalnu raspoređenost nacionalnih manjina,

- olakšati prijem i emitovanje radio i televizijskih programa iz matične države, i

- podržavati informativne aktivnosti nacionalnih manjina.

Član 7

1) Ugovorne strane pružaju podršku naučnim istraživanjima i proučavanju prošlosti i sadašnjeg položaja nacionalnih manjina. Ugovorne strane će podsticati uključivanje nacionalnih manjina u ove naučno-istraživačke aktivnosti i pomagati osnivanje, rad i saradnju njihovih naučnih institucija.

2) Ugovorne strane će omogućavati istraživanja o manjinama na njihovoj teritoriji, i, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, dozvoljavati pristup arhivima i drugim relevantnim dokumentima.

Član 8

Ugovorne strane, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvima, priznaju pravo nacionalnih manjina na učešće u javnom životu i, u vezi sa tim, preduzimajući odgovarajuće mere obezbeđuju:

- delotvorno uključenje pripadnika nacionalnih manjina u javne poslove, naročito u procese donošenja odluka koje se na njih odnose,

- odgovarajuću zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u javnim službama, uključujući i policiju na lokalnom, regionalnom i državnom nivou, vodeći računa pri zapošljavanju o etničkom sastavu i znanju jezika koji se govori u oblasti u kojoj radi odgovarajući organ ili telo, i

- materijalne i druge uslove za rad predstavnika manjinskih organizacija u predstavničkim telima, kao i za njihov izbor u takva tela na svim nivoima.

Član 9

1) Ugovorne strane, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvima omogućavaju nacionalnim manjinama formiranje manjinskih samouprava, organizacija i udruženja i pomažu njihove aktivnosti.

2) Ugovorne strane, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom koje uređuje položaj, slobode i prava nacionalnih manjina, garantuju pripadnicima nacionalnih manjina odgovarajuće oblike manjinske samouprave, odnosno kulturne i personalne autonomije.

3) Ugovorne strane podržavaju aktivnost Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori i Samouprave Srba u Republici Mađarskoj.

Član 10

1) Javne i privatne organizacije i državljani Ugovornih strana u interesu ostvarivanja ciljeva ovog sporazuma mogu da pružaju podršku organizacijama i pripadnicima

nacionalnih manjina koje žive na teritoriji druge Ugovorne strane u okvirima određenim međunarodnim pravom.

2) Ugovorne strane obezbeđuju mogućnost intenzivne, slobodne i direktne komunikacije između svojih nacionalnih manjina i zajednica koje imaju isti jezik i kulturu, ali žive u drugim zemljama, kao i sa njihovim institucijama i organizacijama.

Član 11

1) Ugovorne strane obavezuju se da će uzeti u obzir interese manjina u svojim planovima ekonomskog razvoja, i da će preduzeti mere, u okviru svojih mogućnosti, radi obezbeđenja ekonomskog i socijalnog razvoja oblasti koje su naseljene manjinama, pružajući na taj način pravične i jednake mogućnosti manjinama u ekonomskoj sferi. U tom cilju, Ugovorne strane pružaju podršku aktivnostima privrednog razvoja koje mogu da otklone uzroke migracije manjina i da spreče promene etničkog sastava stanovništva.

2) U interesu svojih nacionalnih manjina, Ugovorne strane podržavaju sve oblike prekogranične i regionalne saradnje, naročito privredni i trgovinski razvoj i razvoj seoskih područja i kulturnu saradnju i nastoje da iskoriste posredničku ulogu svojih nacionalnih manjina u toj oblasti.

3) Ugovorne strane će nastojati da poboljšaju prohodnost svojih granica. U tom cilju, one, prema svojim mogućnostima, uvode nove granične prelaze i preduzimaju mere da poboljšaju saobraćajne veze između svojih zemalja.

Član 12

Ugovorne strane ulažu maksimalne napore da vrate nacionalnim manjinama, odnosno crkvenim zajednicama nacionalnih manjina i njihovim organizacijama konfiskovanu ili drugim merama oduzetu imovinu, sredstva, nekretnine, dokumentaciju i arhivu.

Član 13

1) Ugovorne strane se obavezuju da će uzeti u obzir svoje obaveze koje proističu iz ovog sporazuma u međusobnim pregovorima u zaključivanju bilateralnih sporazuma i drugim oblicima saradnje.

2) Ugovorne strane će nastojati da obezbede uključivanje predstavnika manjinskih organizacija u pripremi bilateralnih sporazuma i u međunarodne aktivnosti koje se odnose na njihov položaj i prava.

Član 14

Ugovorne strane obezbeđuju odgovarajuća finansijska i druga sredstva za ispunjenje svojih obaveza koje proističu iz ovog sporazuma.

Član 15

1) Nijedna odredba ovog sporazuma neće se tumačiti ili primeniti na način koji smanjuje stepen već obezbeđenih i ostvarenih prava.

2) Nijedna odredba ovog sporazuma neće se tumačiti ili primeniti na način koji bi bio suprotan međunarodnim pravnim obavezama i opštepriznatim međunarodnim principima koji se odnose na poštovanje državnog suvereniteta i teritorijalnog integriteta.

Član 16

1) Ugovorne strane osnivaju i vode Međuvladinu mešovitu komisiju o nacionalnim manjinama (u daljem tekstu: "Komisija"), koja će pratiti sprovođenje odredaba ovog sporazuma. Vlade Ugovornih strana će imenovati jednak broj članova Komisije, uz obavezno učešće predstavnika nacionalnih manjina. Članovi Komisije koji su predstavnici mađarske manjine u Srbiji i Crnoj Gori imenovaće se na predlog Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori, a predstavnici srpske manjine u Mađarskoj na predlog Samouprave Srba u Republici Mađarskoj.

2) Komisija održava svoje sastanke naizmenično u Srbiji i Crnoj Gori i Republici Mađarskoj po potrebi, a najmanje jednom godišnje.

3) Komisija je nadležna za:

- razmatranje tekućih pitanja koja se odnose na dve manjine,

- razmatranje ispunjavanja obaveza koje proističu iz ovog sporazuma, i

- davanje preporuka vladama Ugovornih strana u vezi sa sprovođenjem i, ako je potrebno, izmenom i dopunom Sporazuma.

4) Odluke Komisije donose se na bazi saglasnosti dveju strana.

Član 17

Ovaj sporazum stupa na snagu na dan kada Ugovorne strane diplomatskim putem obaveste jedna drugu da su ispunjeni uslovi predviđeni njihovim nacionalnim zakonodavstvom za stupanje Sporazuma na snagu.

Član 18

1) Ovaj sporazum zaključuje se sa rokom važenja od pet godina. Ako nijedna od Ugovornih strana, najmanje šest meseci pre isteka roka na koji je zaključen Sporazum, ne obavesti drugu stranu u pisanoj formi o svojoj nameri da otkáže ovaj sporazum, Sporazum se automatski produžava za naredni period od pet godina.

2) Ugovorne strane registrovaće ovaj sporazum na osnovu člana 102 Povelje Ujedinjenih nacija.

Sačinjeno u Budimpešti, dana 21. oktobra 2003. u dva originalna primerka, na srpskom, engleskom i mađarskom jeziku. U slučaju spora merodavan je tekst na engleskom jeziku.

Za Srbiju i Crnu Goru
Zoran Živković, s. r.

Za Republiku Mađarsku
Peter Međeši, s. r.

ČLAN 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SCG - Međunarodni ugovori".